

Державна архівна служба України

Миколаївська обласна державна
адміністрація

Державний архів
Миколаївської області

ПРОТОКОЛ ЗАСІДАННЯ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ РАДИ

07.05.2019 № 5

м. Миколаїв

Голова – Левченко Л.Л.

Секретар – Мельник М.О.

Присутні члени науково-методичної ради: Климова Л.С., Колесник Н.А., Котляр Ю.В., Кузьменко Н.В., Пікуль Г.Б., Серединський О.В., Сидоренко А.І., Тригуб О.П.

Порядок денний:

1. Розгляд та затвердження експозиційного плану документальної он-лайнної виставки «Становлення профспілкового руху на Миколаївщині».
Доповідає: Мельник М.О.
2. Розгляд та схвалення тексту статті «Молдавське населення Миколаївського округу у 1923-1929 рр.».
Доповідає: Мельник М.О.
3. Розгляд та схвалення тексту статті «Шлях шведського короля Карла XII та гетьмана Івана Мазепи від Полтави до Бендер (за М.Костомаровим та Ф.Лагусом)».
Доповідає: Мельник М.О.
4. Розгляд та схвалення тексту статті «Досвід виставкової діяльності державного архіву Миколаївської області».
Доповідає: Мельник М.О.

1. СЛУХАЛИ:

Мельник М.О. – начальника відділу інформації та використання документів, секретаря науково-методичної ради.

Доповідач зазначила, що відповідно до Плану виставкової діяльності Державної архівної служби на 2019 рік головним спеціалістом відділу інформації та використання документів держархіву області Крикаловою І.В. підготовлено документальну он-лайнну виставку «Становлення профспілкового руху на Миколаївщині», котру планується оприлюднити на офіційному веб-сайті держархіву області.

Експозиційний план виставки додається.

ВИСТУПИЛИ:

Пікуль Г.Б. – головний зберігач фондів держархіву області.

Виступаюча зазначила, що перші профспілки на Миколаївщині виникли на хвилі масових страйків у листопаді 1905 року. 17 квітня 1917 р. була утворена Миколаївська професійна спілка робітників металістів разом з керівним органом – правлінням, 10 червня 1917 р. на 1-й районній конференції членів спілки був обраний районний комітет Всеросійської спілки робітників-металістів. Міжспілковим профоб'єднанням в Україні була Центральна Рада профспілок, утворена в травні 1918 року. У травні 1920 р. у м. Миколаїв відбувся I губернський з'їзд профспілок. Згодом розпочалася практика підписання колективних договорів, тарифних угод. При профспілках працювали клуби, будинки-читальні, школи лікнепу, функціонували комітети допомоги потерпілим від голоду, створювались притулки для дітей тощо.

До експозиційного плану виставки включено 66 документів з фондів Миколаївської губернської ради професійних спілок (ф. Р-779), цехового комітету цехової служби заводу «Руссуд» (ф.Р-2157), Миколаївського губернського відділу профспілки будівельних робітників (ф. Р-847), комітету профспілки службовців Вознесенського повітвиконкому (ф. Р-767), Миколаївського губернського відділу профспілки працівників медично-санітарної праці «Медсанпраця» (ф. Р-777), Миколаївського районного комітету профспілки металістів (ф. Р-775), Вознесенського повітового відділу профспілки робітників комунального господарства (ф. Р-766), Миколаївської окружної ради профспілок (ф. Р-778): статuti профспілок, протоколи зборів членів профспілок, документи про проведення конференцій та нарад, колективні договори, звіти про діяльність тощо.

Запропонувала затвердити експозиційний план документальної он-лайнної виставки «Становлення профспілкового руху на Миколаївщині» та оприлюднити її на офіційному веб-сайті держархіву області.

ВИРІШИЛИ:

1.1. Затвердити експозиційний план документальної он-лайнної виставки «Становлення профспілкового руху на Миколаївщині» та оприлюднити її на офіційному веб-сайті держархіву області.

2. СЛУХАЛИ:

Мельник М.О. – начальника відділу інформації та використання документів, секретаря науково-методичної ради.

Доповідач зазначила, що для участі у VII Міжнародній науковій конференції «Південь України: етно-історичний, мовний, культурний та релігійний виміри» директором держархіву області, д. і. н. Левченко Л.Л. підготовлено статтю «Молдавське населення Миколаївського округу у 1923-1929 рр.».

Текст статті додається.

ВИСТУПИЛИ:

Кузьменко Н.В. – заступник директора держархіву області, начальник відділу обліку, зберігання та довідкового апарату.

Виступаюча зазначила, що у статті досліджене питання молдавського населення у Миколаївському окрузі під час так званої «коренізації». При досить значній кількості молдавського населення округу кількість дотичних темі архівних документів, які збереглися в держархіві Миколаївської області, мізерна. Тому викладені у статті відомості датовані 1925-1928 роками: це результати обстеження населених пунктів з переважною молдавським населенням представниками Миколаївського окружкому та Одеського губкому ВКП(б)У, статистичні дані щодо кількості молдаван, національних навчальних та культурно-освітніх закладів тощо.

Запропонувала схвалити текст статті «Молдавське населення Миколаївського округу у 1923-1929 рр.» та рекомендувати для участі у VII Міжнародній науковій конференції «Південь України: етно-історичний, мовний, культурний та релігійний виміри».

ВИРШИЛИ:

2.1. Схвалити текст статті «Молдавське населення Миколаївського округу у 1923-1929 рр.» та рекомендувати для участі у VII Міжнародній науковій конференції «Південь України: етно-історичний, мовний, культурний та релігійний виміри».

3. СЛУХАЛИ:

Мельник М.О. – начальника відділу інформації та використання документів, секретаря науково-методичної ради.

Доповідач зазначила, що для участі у VII Міжнародній науковій конференції «Південь України: етно-історичний, мовний, культурний та релігійний виміри» заступником начальника відділу інформації та використання документів держархіву області, к. і. н. Серединським О.В. підготовлено статтю «Шлях шведського короля Карла XII та гетьмана Івана Мазепи від Полтави до Бендер (за М. Костомаровим та Ф. Лагусом)».

Текст статті додається.

ВИСТУПИЛИ:

Сидоренко А.І. – доцент кафедри діловодства та інформаційних систем Миколаївської філії Київського Національного університету культури і мистецтв, к.п.н.

Виступаюча зазначила, що у статті автор докладно простежив шлях шведів та українських козаків від Полтави до Бендер за працями видатного українського вченого М. Костомарова (історична монографія «Мазепа і мазепинці») та дослідника Ф. Лагуса (дослідження «Карл XII у Південній Росії»).

Після поразки 27 червня 1709 р. шведської армії під Полтавою, де були поховані мрії гетьмана Івана Мазепи відділити Україну від Росії та будувати незалежну державу, король Швеції Карл XII з частиною своїх військ та українські козаки на чолі з гетьманом мусили тікати до турецьких володінь. За М. Костомаровим, вони у липні перебували на лівому березі р. Південний Буг, чекаючи переправи на правий турецький берег поблизу Очакова. За дослідженням Ф. Лагуса, уночі з третього на четверте липня шведи розбили табір в одній милі від р. Південний Буг, де була добра криниця (на думку автора, це було Спаське урочище), наступного дня продовжили свій шлях униз по р. Південний Буг і зупинились у 25 верстах на південь від сучасного м. Миколаїв (нині територія с. Лимани Вітовського району). Козаки з гетьманом Іваном Мазепою розмістились нижче шведського табору. Шостого липня частині шведських військ за плату турецьким судновласникам вдалось перепливати на правий берег р. Південний Буг (неподалік від сучасного с. Парутине Очаківського району), незважаючи на заборону очаківського паші. Карл XII перебував на лівому березі р. Південний Буг (на Руській косі) до 7 липня, потім зі своїми прибічниками переплив на правий турецький берег ріки. Отже значна частина шляху шведів та козаків гетьмана Мазепи проходила по території сучасної Миколаївської області. 2014 року на Руській косі у с. Лимани Жовтневого (нині Вітовського) району було встановлено пам'ятний знак на згадку про ці історичні події.

Запропонувала схвалити текст статті «Шлях шведського короля Карла XII та гетьмана Івана Мазепи від Полтави до Бендер (за М. Костомаровим та Ф. Лагусом)» та рекомендувати для участі у VII Міжнародній науковій конференції «Південь України: етно-історичний, мовний, культурний та релігійний виміри».

ВИРШИЛИ:

3.1. Схвалити текст статті «Шлях шведського короля Карла XII та гетьмана Івана Мазепи від Полтави до Бендер (за М. Костомаровим та Ф. Лагусом)» та рекомендувати для уча-

сті у VII Міжнародній науковій конференції «Південь України: етно-історичний, мовний, культурний та релігійний виміри».

4. СЛУХАЛИ:

Мельник М.О. – начальника відділу інформації та використання документів, секретаря науково-методичної ради.

Доповідач зазначила, що для участі у VII Міжнародній науковій конференції «Південь України: етно-історичний, мовний, культурний та релігійний виміри» нею підготовлено статтю «Досвід виставкової діяльності державного архіву Миколаївської області».

Текст статті додається.

ВИСТУПИЛИ:

Колесник Н.А. – заступник директора держархіву з основної діяльності.

Виступаюча зазначила, що однією з основних форм використання документів, що містяться в архівних фондах, є організація й проведення виставок. Виставкова діяльність архівів – невід’ємна частина загальнодержавної виставкової діяльності, спрямованої на популяризацію історико-документальної спадщини українського народу. Завдяки виставкам поширюється інформація про склад і зміст документів Національного архівного фонду України, пропагуються форми і методи роботи архівів, архівні послуги, зміцнюються й поглиблюються міжнародні зв’язки.

Підготовка виставок відбувається відповідно до Плану виставкової діяльності Державної архівної служби України, котрий складається з урахуванням календаря історичних і пам’ятних дат і подій, розпоряджень та доручень Президента України та Кабінету Міністрів України, пропозицій архівів, планів міжнародного співробітництва. Пропозиції до вказаного Плану держархів Миколаївської області надає у II-III кварталі кожного року. Участь у міжнародних виставках здійснюється на підставі міжнародних договорів про співробітництво в архівній сфері, укладених з архівними службами, іншими установами іноземних держав.

При укладанні планів виставкової діяльності пріоритет надається тим темам, котрі ще не висвітлювалися. У той же час проводиться аналіз документів он-лайнних виставок (як таких, що використовуються дослідниками найбільше). У разі потреби такі виставки переробляються (наприклад, виставка з історії православної церкви на Миколаївщині була розширена й поділена на дві: за дорадянський та радянський періоди), було збільшено кількість документів виставок з історії Голокосту та Голодомору 1932-1933 рр.

Експонування документів здійснюється на виставках, які можуть бути стаціонарними, пересувними, тимчасовими, постійно діючими, організованими архівом самостійно або спільно з музеями. З початком функціонування веб-сайту держархіву Миколаївської області у 2007 р. значна кількість виставок оприлюднюється в якості он-лайнних у рубриці «Документальні виставки on-line».

Документи на виставках експонуються в оригіналах (короткочасно) та копіях. На пересувних виставках документи експонуються лише у вигляді фото- та електрографічних копій. У разі проведення виставки оригіналів документів за межами архіву складається угода про експонування документів і здійснюється їх страхування. На базі виставок проводяться науково-практичні конференції, методичні та інформаційні заходи, екскурсії. Інформація про проведення виставок публікується на веб-сайті держархіву Миколаївської області, направляється до Укрдержархіву та ЗМІ.

Підготовкою виставок у держархіві Миколаївської області займаються директор і співробітники відділу інформації та використання документів. У разі необхідності створюється робоча група, відповідальна за організацію виставки. Тематико-експозиційні плани та переліки документів розглядається науково-методичною радою держархіву та затверджуються директором архіву.

Рівень виставкової діяльності в держархіві Миколаївської області оцінено як досить високий, кількість виставок щороку збільшується, урізноманітнюється їх тематика. Зважаючи на те, що документи, оприлюднені на веб-сайті держархіву, є доступнішими для споживача (українського й закордонного), пріоритет нині становлять саме он-лайнві виставки: з ними можна ознайомитись через Інтернет-мережу у будь-який час з усіх країн світу й вільно скопіювати документи. На 1 січня 2019 р. на офіційному веб-сайті опубліковано 119 виставок (4996 документів).

У статті проаналізовано виставкову діяльність держархіву області за 2006-2018 роки, надано найменування усіх підготовлених виставок (оригіналів, стендових (копій), он-лайнвих, міжнародних та регіональних).

Запропонувала схвалити текст статті «Досвід виставкової діяльності державного архіву Миколаївської області» та рекомендувати для участі у VII Міжнародній науковій конференції «Південь України: етно-історичний, мовний, культурний та релігійний виміри».

ВИРІШИЛИ:

4.1. Схвалити текст статті «Досвід виставкової діяльності державного архіву Миколаївської області» та рекомендувати для участі у VII Міжнародній науковій конференції «Південь України: етно-історичний, мовний, культурний та релігійний виміри».

Голова

Л. ЛЕВЧЕНКО

Секретар

М. МЕЛЬНИК